

4.

tanegység

FELDOLGOZOTT MŰVEK

Kollár Árpád: *Lesz, lesz, lesz,*
Békés Márta: *A múlt idő*
Mese a patkószegegről
(angol népköltés)
Békés Márta: *Egy nulla miatt*
Krusovszky Dénes: *Miután*

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?

 Szöveggyűjtemény

 Füzet, író- és rajzeszköz

Tábla, kréta/táblafile
Csoportonként:
fehér csomagolópapír
hosszában kettévágva,
zsírkréta, file
Széles cellux ragasztó

Lesz, lesz, lesz

3x45 perces komplex szövegfeldolgozó, szöveg- és képalkotó óra (magyar, matematika, kreatív írás, vizuális kultúra)

A múlt, jelen, jövő kifejezése nem mindig egyszerű, az ok-okozati kapcsolatokat sem tudják mindig világosan megérteni a gyerekek. Ezen az órán az irodalom és a vizuális képi jelek segítségével próbáljuk az időbeli viszonyokat megerősíteni a gyerekek tudatában.

Áttekintő vázlat

4.1 Mi lesz?	45 perc
4.1a Asszociációs szőlánc	10 perc
4.1b Lesz, lesz, lesz	15 perc
4.1c Jövő idő, múlt idő	20 perc
4.2 Minden összefügg	45 perc
4.2a A patkószeg	10 perc
4.2b Folyamatábra olvasása	10 perc
4.2c A nulla, mint tényező	5 perc
4.2d A buksi miatt...	20 perc
4.3 Képregényes élet	45 perc
4.3a Miután	45 perc
Összesen:	3x45 perc

A folyamatábrák bemutatásához szükség lesz táblára, krétára vagy táblafile-re, de előre elkészített jelekkel, bevetíthető folyamatábrákkal és táblázattal is felkészülhetünk, ami gördülékenyebbé teheti az órát.

A képregény-rajzoláshoz vágjunk fel előre annyi csomagolópapírt, hogy minden csoportnak jusson! A csoportmunka egy-egy asztal körül folyhat.

JEGYZETEIM

FELADATOK LEÍRÁSA

4.1 Mi lesz?

45
perc

4.1a Asszociációs szólánc

Az asszociációs szóláncot először a pedagógus indítsa el! Például: Mikulás – Minden gyerek egy szóval folytassa a szóláncot! Például: ajándék – csoki – szaloncukor – karácsony – Újév – hóesés – szánkó stb.

Több szóláncot is indíthatunk, később már a gyerekek indítószavával.

10
perc

4.1b Lesz, lesz, lesz

Olvassuk el **Kollár Árpád: Lesz, lesz, lesz**, című versét, és vizsgáljuk meg benne, hogy miből mi lesz!

A gyerekek párokat vagy 3-4 fős csoportokat alkotva válasszanak ki egy-egy elemet, és írják tovább az előzményeket és a következményeket is legalább 2-3 taggal! A kitalált folyamatot folyamatábrán ábrázolják! Például:
autózás → falu → nagymama → gyümölcsöskert → fáramászás → **barack** → **lek-vár** → **jóllakás** → alvás → álom → felébredés → játék

15
perc

Hallgassunk meg néhány megoldást, egyet a táblára is felírhatunk!

Találtak-e olyan szót a versben, amit nem értetek, vagy furcsa valamiért?
Szóba jöhet a „plasztikból darth vader”, ahol a plasztik formálható műanyagot, gyurmát jelent, Darth Vaderrel pedig melyik gyerek nem találkozott?

Mi most a „verel”-re vagyunk kíváncsiak.

Mert miből is lett a verel? És mi a logikája? Egy kis sorozaton keresztül megmutathatjuk, hogyan lesz a főnévből ige a -l képző segítségével:

nyár → nyaral
sár → saral
tél → telet
tér → terel
szél → szelet
vér → verel

Ugye logikus? A versben egy kisgyerek beszél, aki még nem ismeri a nyelvtant, nem tudja, hogy vannak kivételek, és hogy nem minden névszóból képez a -l igét. Például a vár sem varal. És a cél sem celet. Gyűjthetünk még a gyerekekkel ilyen fura ellenpéldákat.

MIT AKARUNK ELÉRNI?

A gyerekek értsék meg a dolgok időbeliségét, a jövő idő kifejezésének többféle lehetőségét, annak szituációhoz kötődő eseteit. Merjenek játszani a szóalakkal, jelentésekkel, miközben keressék az összefüggéseket.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Asszociációs szólánc
Folyamatábra-készítés
Versek olvasása és értelmezése
Nyelvtani egyszeregy, rendhagyó esetek:
ígeképzés, igeidők, igemódok
Szituációs játék, helyzet-hez kötött jelentések

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?

Tábla, kréta/táblafile

20
perc

4.1c Jövő idő, múlt idő

Beszéljük meg a gyerekekkel, hogy a magyar nyelvben mivel fejezzük ki a jövő időt! Gyűjtsünk olyan jövő idejű mondatokat, amelyek az előttünk álló évre vonatkoznak!

Vajon hogyan lehet még a jövő időt kifejezni? Olvassátok el **Békés Márta: A múlt idő** című versét! Mi fejezheti még ki a jövő időt a vers tanúsága szerint?

Alakítsatok ki kis csoportokban olyan szituációkat, helyzeteket, amikor múlt idejű, vagy kijelentő, esetleg felszólító módú mondatokkal fejezzük ki a jövő időt!

Vedd figyelembe!

Átismételhetjük a jövő idő kifejezésének tanult és általánosan használt eseteit, egyszerű példamondatokkal. Például:

- Holnap esni fog.
- Délután már szép idő lesz.
- Majd lemegyünk a térre játszani.

Hogyan lesz a múltból jövő idő a vers szerint?

- Lementem a térre!

És hogyan lesz parancs, felszólító módban?

- Kinyitottad a füzetedet!

További rendhagyó esetek:

- Azonnal megcsinálod a házi feladatod! (felszólítás jelen idővel)
- Megcsinálom. (jövő idő jelen idővel)
- Hát csináld is meg! (jövő idő felszólító móddal)
- Megcsinálnád végre azt a nyavalyás házi feladatot?! (jövő idő feltételes móddal, de parancsoló módon)
- Na, megvan. (jelen idő, de az elvégzett múltbeli cselekvésre utal)
- Stb.

MIT AKARUNK ELÉRNI?

A gyerekek értsék meg az ok-okozati összefüggéseket, legyenek képesek folyamatábrát írni/rajzolni és értelmezni.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Versolvasás, kulcsszavak kiemelése
Folyamatábra rajzolása/írása
Folyamatábra olvasása, képzeletjáték
Láncmese írása próza- vagy versformában

45
perc

4.2 Minden összefügg

4.2a A patkószeg

Talán ismerik már a gyerekek a patkószegről szóló angol népköltést (**Mese a patkószegről**), amit ismételjünk most át együtt!

Egy szög miatt a patkó elveszett;
a patkó miatt a ló elveszett;
a ló miatt a lovas elveszett;
a lovas miatt a csata elveszett;
a csata miatt az ország elveszett -
máskor verd be jól a patkószeg!

Írjuk fel a mondóka folyamatábráját, vagy rajzoljuk fel egyszerű képi jelekkel!

10
perc

JEGYZETEIM

Sorokra tördelve, a mondóka gondolatrímusa szerint:

szög → patkó
patkó → ló
ló → huszár
huszár → csata
csata → ország
← patkószeg!

Egyetlen sorban ábrázolva:

szeg → patkó → ló → huszár → csata → **ország** ← **patkószeg!**

Mit jelentenek (milyen relációt fejeznek ki) a nyilak? (elveszett – Egyetlen patkószegen is az ország sorsa múlik.)

Vedd figyelembe!

Ha időt akarunk nyerni, a feladatot egyszerűbben, a kulcsszavak kiemelésével oldjuk meg! Ha a rajzolást választjuk, nem kell a rajzokat részletesen kidolgozni, ikonszerű ábrázolásra törekedjenek a gyerekek!

4.2b Folyamatábra olvasása

Írjuk vagy rajzoljuk fel a táblára a következő folyamatábrát, és a gyerekek próbálják meg kitalálni, mit jelenthetnek a jelek, és milyen történet kapcsolódhat hozzá!

10
perc

0 → 1 → 3 → >:- (→

Vedd figyelembe!

Az >:-(emoji egy haragos fejet ábrázol, míg az utolsó ikon egy ajándékdoboz áthúzva.

A folyamatábra a következő verset készíti elő (annak alapján készült), de itt még nyitott képzeletfejlesztő játék, tehát bármilyen logikus megoldás elfogadható. Elhagyható a feladat, ha az előző feladatra több időt szeretnénk szánni.

4.2c A nulla mint tényező

Olvassuk el **Békés Márta: Egy nulla miatt** című versét! Miben hasonlít a patkószegről szóló vershez?

Itt miből mi lesz? Szóban készítsük el a folyamatábrát!

5
perc

4.2d A Buksi miatt...

A két vers folyamatábrája és soroló ismétlése a láncmesét idézi.

A gyerekek maguk is írjanak hasonló láncmesét próza- vagy versformában! Például:

20
perc

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK
EHHEZ A FELADATHOZ?
Rajzeszköz
Tábla, kréta/táblafile

JEGYZETEIM

A cipőfűzőmet megrágtá a Buksi, emiatt lekéstem a reggeli buszt, a késés miatt... stb.

A cipőfűzőmet megrágtá a Buksi,
a cipőfűző miatt lekéstem a reggeli buszt,
a késés miatt... stb

Végül az arra vállalkozó gyerekek olvassák fel az írásaikat!

Vedd figyelembe!

A Buksi-sztorit is folytathatják a gyerekek, de maguk is kitalálhatnak hasonló apró kellemetlenséget, amiből aztán egyre nagyobb baj lesz.

MIT AKARUNK ELÉRNI?

Az idő folyamatosságát ábrázolják a gyerekek képregényszerűen, így átélve a jövőbe vezető életutat.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Vers olvasása és értelmezése
Képregénycsíkok rajzolása csoportmunkában, fázisonként
Szintézis: teljes versképregény összeállítása

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHEZ A FELADATHOZ?

Csoportonként:
fehér csomagolópapír
hosszában kettévágva,
zsírkréta, filc
Széles cellulux ragasztó

4.3 Képregényes élet

45
perc

4.3a Miután

Olvassuk el **Krusovszky Dénes: *Miután*** című versét, majd osszuk fel a verset 8 soronként egy-egy részre (6 rész keletkezik, az utolsó csak hatsoros)! Majd osszuk a gyerekeket 2-3-4 fős csoportokra! Minden csoport kapjon egy hosszában kettévágott fehér csomagolópapírt, amit osszanak be 4 részre! A vers egyes részeit osszuk ki a csoportoknak, akik úgy ábrázolják képkockáinként a sorpárok jelentését, mint egy képregényt! (A lap fekvő helyzetben legyen, és balról jobbra következzenek a képek, az olvasás iránya szerint!)

A cél, hogy az óra végén az összeragasztott csíkok alapján, mint egy képregényben, le tudjuk olvasni a teljes verset. Ami nem más, mint egy jövőbe vetített életút.

45
perc

Vedd figyelembe!

23 sorpárral és képpel számolhatunk, amihez az osztálylétszámtól függően különböző csoportszervezésre lehet szükség. Nagy létszám esetén többen is rajzolhatnak egy képet, vagy párhuzamosan két-két csapat dolgozhat az egész versen. (Így két teljes képregény is születhet a végén.)

JEGYZETEIM